

Geliş Tarihi:26.03.2018
Kabul Tarihi:14.08.2018
SPORMETRE, 2018,16(3),109-120
DOI: 10.1501/Sporm_0000000380

SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLEŞİM KAYGILARI VE SOSYAL DESTEK ALGILARININ İNCELENMESİ

Osman GÖDE¹, Özden TEPEKÖYLÜ ÖZTÜRK¹

¹ Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli

Öz: Bu çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin etkileşim kaygıları ile (EK) algıladıkları sosyal destek (ASD) arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Ayrıca her iki değişkenin cinsiyet, romantik ilişki durumu ve sosyal ağ kullanım nedenlerine göre farklılıkları da incelenmiştir. Araştırmada nicel korelasyonel teknikler kullanılmıştır. Çalışmaya Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 84'ü kadın 104'ü erkek olmak üzere toplam 188 öğrenci katılmıştır. Veri toplama araçları olarak Leary ve Kowalski (1993) tarafından geliştirilen, Coşkun (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Etkileşim Kaygısı Ölçeği (EKÖ)", Zimmet ve ark. tarafından geliştirilen, Eker, Arkar ve Yaldız (2001) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ)" kullanılmıştır. Veriler pearson korelasyon analizi, basit doğrusal regresyon analizi, çoklu doğrusal regresyon analizi, 3X3 MANOVA, iki Yönlü ANOVA istatistik test teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularında EK toplam puanıyla ASD toplam puanı, ASDÖ aile ve arkadaş alt boyutları arasında zayıf ve pozitif ilişkiler tespit edilirken ASDÖ özel insan alt boyutuyla anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca ASD'nin etkileşim kaygısının anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Benzer olarak EK'nın da ASD'yi ve ASDÖ aile ve arkadaş alt boyutlarını yordadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkileşim kaygılarında cinsiyet faktörüne göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. ASDÖ aile ve arkadaş alt boyutlarında kadınların algıladıkları sosyal desteğin erkeklere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Romantik ilişkisi olanların olmayanlara göre EK ve ASD alt boyutlarında daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal ağ kullanım nedenlerine göre ise sosyal ağları aile ve arkadaşlarıyla görüşmek için kullananların oyun oynamak ve video izlemek için kullananlara göre daha çok etkileşim kaygısı yaşadığı belirlenmiştir. Benzer olarak ASDÖ aile ve arkadaş alt boyutlarında sosyal ağları aile ve arkadaşlarıyla görüşmek için kullananların yeni kişilerle tanışmak ve video/oyun için kullananlara göre daha yüksek sosyal destek algıladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Etkileşim kaygısı, sosyal destek, romantik ilişki, sosyal ağlar, üniversite öğrencileri

THE INVESTIGATION OF INTERACTION ANXIETY AND SOCIAL SUPPORT PERCEPTIONS OF SPORT SCIENCES STUDENTS

Abstract: In this study, it was aimed to identify the association between interaction anxiety(IA) and perceived social support (PSS) of sport sciences students. Also, it was examined whether both variables differ with respect to sex, romantic relationship status, and purpose of social network usage. Quantitative correlation techniques were employed in the research. A total of 188, 84 female and 104 male, Faculty of Sport Sciences students participated in the study. "Interaction Anxiety Scale", which was developed by Leary and Kowalski (1993) and was adapted to Turkish by Coşkun (2009), and "Multidimensional Scale of Perceived Social Support", which was developed by Zimmet et al. and was adapted to Turkish by Eker, Arkar and Yaldız (2001) were utilized as data gathering instruments. The data was evaluated by running pearson correlation analysis, simple linear regression analysis, multiple linear regression analysis, 3X3 MANOVA, and two-way ANOVA statistical test techniques. In the research findings, while a slight and positive correlation was determined between IA and PSS, PSSS (Perceived Social Support Scale) family and friend sub-dimensions, no significant association was detected with the PSSS special person sub-dimension. Also, the PSS is a significant predictor of interaction anxiety. Likewise, IA is a predictor of the PSS, and family and friend sub-dimensions of PSSS. Any significant variance according to sex was not found in the interaction anxiety of students. In the PSSS family and friend sub-dimensions, the social support perceived by women was detected greater than that of men. It was revealed that those with romantic relationship have a higher average in the IA and PSS sub-dimensions with regard to those without romantic relationship. It was found regarding the students' purpose of social network (SN) usage that those using SN to contact family and friends have a higher interaction anxiety than those to play

game and watch video. Similarly, in the PSSS family and friends sub-dimensions, those using SN to contact friends and family perceive more social support than those to meet new friends and for video/game.

Key Words: Interaction anxiety, social support, romantic relationship, social networks, university students

GİRİŞ

Biyolojik bir varlık olmasının yansira kültürel ve sosyal bir varlık olan insan, iletişim yoluyla diğer bireylerle etkileşime geçer. Bu etkileşim sırasında yaşanan benzer deneyimler farklı bireylerde farklı duygular yaratırken farklı deneyimler de aynı kişi de farklı duygular yaratabilmektedir (Sübaşı, 2003). Burada duyguları harekete geçiren sosyal ortamın yapısıdır (Leary ve Kowalski, 1995; Akt: Sübaşı, 2003). Bu duygulardan biri olarak kaygı bireyin kendisini güvensiz hissettiği durumlarda endişe duyması, kararsızlık, karmaşa, korku, kötümserlik ve umutsuzluk gibi duyguları yaşamasını ifade eden bir kavramdır (Sarason, 1988). Başka bir deyişle hoş olmayan bir durum veya istenilmeyen bir pozisyonda hissedilen duyguları ifade etmektedir (Spielberger, 1966:9). Etkileşim kaygısı da sosyal durumlarda belirli bir birey ya da grup üzerinde istenilen izlenimi bırakamama kuşkusu, kötü performans gösterme, küçük düşeceği, utanç duyacağı bir davranışta bulunma korkusudur (Schlenker ve Leary, 1982; Erözkan, 2009). Etkileşim kaygısı yüksek bireyler başkalarının yanında yemek yemekten, konuşmaktan, telefon konuşması yapmaktan bile rahatsızlık duyabilmektedirler. Bunun yansira kalp çarpıntısı, terleme, kızarma, el titremesi gibi fizyolojik semptomlar gösterebilmekte (Ball ve ark., 1995), gerginlik, panik, hayal kırıklığı, öfke, baskılanmışlık, çaresizlik ve depresyon durumlarını yaşayabilmektedirler (Chen ve Huo, 2012). Bu nedenle böyle bireyler sosyal ortamlarda kendilerini savunmasız hissetmekte ve sosyal çekingenlik göstermektedirler (Alden ve Phillips, 1990). Gordon, Heimberg, Montes ve Fauber (2012) de sosyal ortamlarda yaşanan kaygının kişiler arası ilişkilerde yaygın bir etkisinin olduğundan söz etmektedirler. Bu durumun daha küçük sosyal gruplarla ilişkilere, çiftler arasında ayrılma ya da hiç ilişki kuramamaya ya da daha az samimi sosyal ilişkilere neden olabileceği belirtilmiştir.

Sosyal aktiviteleri sınırlandırılan, aile ve sosyal ortam içinde beklenen rollerini yerine getiremeyen ya da getirmekte zorlanan bireylerin yaşadığı etkileşim kaygısı yakın çevresinden bekledikleri sosyal destek ihtiyacını doğurmakta ya da artmasına neden olmaktadır (Aras ve Tel, 2009). Sosyal destek bizi önemseyen, seven, önem verdiğini gösteren ve güvenebileceğimiz insanların varlığı ve ulaşılabilirliği ile ilgili bir kavramdır (Zhou, ve ark., 2013). Genel olarak bireye çevresindeki insanlar tarafından yapılan yardım olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, Yılmaz ve Karaca, 2008). Algılanan sosyal destek, kuramsal olarak üç farklı birimden; arkadaşlar, aile ve birey için anlamlı diğer kişilerden (akraba, nişanlı, sevgili, doktor vb.) elde edilmektedir (Çeçen, 2008). Sosyal destek, mental sağlık ve genel iyilik hali için önemli bir faktör olarak belirtilmekte yeterliliği durumunda olumsuz olaylarda ortaya çıkan psikolojik ve fizyolojik belirtilerle olaylar arasında tampon görevi yapmaktadır (Holt ve Espelage, 2005). Yapılan araştırmalarda mükemmeliyetçilik gibi kaygı ve depresyon yaratan durumlarda koruyucu etkisinin olduğu (Zhou ve ark., 2013), stres ile psikolojik iyilik hali arasında (Holt ve Espelage, 2005) ve kişilik yapısı olarak karşıya çıkan negatif duygulanım ve sosyal kaçınımın neden olduğu stres durumu arasında da aracılık rolü

yaptığı söylenmektedir (Polman, Borkoles ve Nicholls, 2010). Yeterli sosyal destek alan bireylerin kendini gerçekleştirmede daha başarılı olduğu görülmektedir (Ford ve Procidano, 1990). Yetersizliğinde ise özellikle öğrencilerde yalnızlık (Clara, ve ark., 2003; Sıyez, 2008) ve depresyon ile ilişkilendirilmekte (Sıyez, 2008; Ford ve Procidano, 1990), ailesinden ve arkadaşlarından yeteri kadar sosyal destek alamayan öğrencilerin problemleri durumlara çözüm bulmada zorlandıkları (Haktan, Kaya ve Özmütlu, 2013) ve problemleri davranışlar göstererek dikkat çekmeye çalışabilecekleri (Sıyez, 2008) belirtilmektedir.

Üniversite öğrencileri açısından değerlendirildiğinde ergenlik dönemi kadar olmasa da üniversite dönemdeki hızlı değişimin neden olduğu uyum sorunlarının sosyal çevreyle etkileşimleri sırasında birçok psikolojik ve fizyolojik probleme neden olabileceği bunun da beraberinde kaygıyı getireceği belirtilmektedir (Erözkan, 2011). Purdon ve ark. (2001) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmının sosyal ortamlarda kaygı belirtileri gösterdiklerini söylemişlerdir. Bununla birlikte meslek seçimi, özerk bir birey olmaya çalışmanın getirdiği sorumluluklar ve aileden uzak bir yaşantı üniversite öğrencilerinin farklı stres kaynaklarıyla baş etmek zorunda kalmalarına neden olmakta ve bu süreçte sosyal desteğe ihtiyaç duydukları görülmektedir (Karataş, 2012; Öktem ve Yardımcı, 2010). Öğrenciler için aile ve arkadaşlar önemli bir sosyal destek kaynağı olarak belirtilirken (Yıldırım, 1998), özellikle üniversite öğrencileri için sağlıklı romantik ilişkiler de ergenlik döneminden itibaren diğer bir önemli sosyal destek kaynağı olarak gösterilmektedir (Connolly ve Konarski, 1994; Şahin Baltacı, İşleyen, Özdemir, 2012). Ancak gençlerin psikolojik gelişimi için önemli olan ilişkiler etkileşim kaygısı yaşayanlar için yüz yüze iletişimin olduğu ortamlarda çeşitli sorunlar yaşamalarına da neden olmaktadır (Şahin Baltacı, İşleyen, Özdemir, 2012). Bu durum gençleri alternatif iletişim yollarına sürükleyebilmektedir. Günümüzdeki teknolojik gelişmelerin getirdiği imkanlarla internet kullanımı da yüz yüze iletişimin dışında uzak mesafedeki insanlarla iletişime geçmenin bir formu olarak kullanılmaktadır (Çakmak ve ark., 2016). İnternet dünyası içindeki sosyal ağlar ise kişilerin kayıtlı bir sistemde profillerini oluşturduğu, bağlantıları paylaştığı, diğer kişilerin listelerini ve sistem içindeki ilişki durumlarını gördüğü web siteleridir. Bu ağlar aynı zamanda çevrimiçi gruptaki bireylerin beğenilerini ve etkinliklerini paylaşmasına, mesaj ve e-posta göndermesine, tartışma grupları oluşturmasına, video, sesli sohbet ve dosyaları iletmesine ortam oluşturarak kişilerin birbiriyle etkileşime geçmelerine olanak sağlamaktadır (Boyd ve Ellison, 2007). Günümüzde sosyal ağların kullanımı arttıkça kullanıcılarına iletişim, etkileşim, paylaşım, işbirliği, sosyalleşme gibi pozitif sonuçları doğurmuş olsa da gerçek yaşamda sosyal kaygı (Şahin Baltacı, İşleyen ve Özdemir, 2012), ve yüzyüze iletişimin azalması gibi problemleri de beraberinde getirmiştir (Das ve Sahoo, 2011). Özellikle çevrimiçi durumdaki sosyal etkileşim biçiminin patolojik boyutta problemleri internet kullanımına neden olduğu (Mazzoni, Baiocco, Cannata ve Dimas, 2016; Yu ve ark., 2017) bunun da kişilerin sosyal çevresiyle ilişkilerini bozduğu ya da başarısızlığa uğrattığı belirtilmiştir (Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007). Bu nedenle bireylerin internet kullanımına yönelik durumlarının sosyal değişkenlerle beraber incelenmesi önemli görülmektedir.

Bu açıklamalara bağlı olarak çalışmada spor bilimleri öğrencilerinin etkileşim kaygıları ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkileri incelemek amaçlanmıştır. Ayrıca her iki

değişkenin birbirine etkileri karşılıklı olarak incelenmiş, cinsiyet, romantik ilişki durumu ve internet kullanım amaçlarına göre farklılıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Deseni ve Örneklem

Araştırma korelasyonel bir çalışmadır. Çalışmada değişkenlerin birbiri üzerindeki yordayıcı etkileri de belirlenmeye çalışılmıştır. Nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, uygun örnekleme ile belirlenen 84'ü kadın 104'ü erkek olmak üzere toplam 188 üniversite öğrencisi oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak Zimmet ve ark. (1988) tarafından geliştirilen, Eker ve Arkar (1995) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve Eker, Arkar ve Yıldız (2001) tarafından revize edilen “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBADÖ)”, Leary ve Kowalski (1993) tarafından geliştirilen, Çoşkun (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Etkileşim Kaygısı Ölçeği (EKÖ)” ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu (KBF)” kullanılmıştır.

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ): Zimmet ve ark. (1988) tarafından geliştirilen, Eker ve Arkar (1995) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve Eker, Arkar ve Yıldız (2001) tarafından revize edilen ÇBADÖ 12 maddeden ve 3 alt boyuttan (aile, arkadaş, özel insan) oluşmakta, algılanan sosyal desteğin öznel olarak değerlendirilmesini içermektedir. 7 aralıklı Likert tipi olan ölçekte her alt boyuttaki dört maddenin puanlarının toplanması ile alt ölçek puanı elde edilmekte ve tüm alt ölçek puanları toplanarak da ölçeğin toplam puanı elde edilmektedir. Ölçekte tersine madde yoktur. Elde edilen puanın yüksek olması algılanan sosyal desteğin de yüksek olduğunu göstermektedir (Eker, Arkar ve Yıldız, 2001).

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin (ÇBASDÖ) Geçerlik ve Güvenirliği: Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için yapılan faktör analizinde 12 madde özdeğeri 1'den büyük olan 3 faktör altında toplanmış ve kümülatif olarak toplam varyansın %75'ini açıklamışlardır (Eker, Arkar ve Yıldız, 2001). Farklı örneklem üzerinde yapılan güvenirlik çalışmalarında Cronbach alfa katsayılarının .80 ile .95 arasında değiştiği ve kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu görülmüştür. Bu araştırma kapsamında ölçeğin bütününe yönelik hesaplanan iç tutarlık katsayısı olarak Cronbach alfa .84, aile alt boyutu için .83, arkadaş alt boyutu için .84, özel insan alt boyutu için .94 olarak belirlenmiştir.

Etkileşim Kaygısı Ölçeği (EKÖ): Leary ve Kowalski (1993) tarafından geliştirilen, Çoşkun (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçek 15 maddeden oluşmakta ve tersine maddeler içermektedir. Ölçek “(5) Tamamen Uygun”dan “(1) Hiç Uygun Değil” olarak 5 aralıkta cevaplanmakta ve tek boyuttan oluşmaktadır. Yüksek puan etkileşim kaygısının da yüksek olduğunu göstermektedir (Çoşkun, 2009).

Etkileşim Kaygısı Ölçeği'nin (EKÖ) Geçerlik ve Güvenirliği: Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için yapılan faktör analizinde tek faktörde toplandığı ve tüm maddelerin kümülatif olarak toplam varyansın %44'ünü açıkladığı görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi ile tek bir faktöre yüklenme durumunun uygunluğu incelenmiş ve elde edilen uyum indekslerinin ($\chi^2 = 292.90$, $S = 90$, $p = .00001$, $RMSEA = .06$, $RMR = .06$, $GFI = .82$, $NFI = .87$, $NNFI = .89$, $CFI = .90$) tek bir faktör yönünde tatmin edici düzeylerde olduğu gözlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığına ilişkin Cronbach alfa değeri .91 bulunmuştur (Çoşkun, 2009). Bu araştırma kapsamında ölçeğin hesaplanan iç tutarlık katsayısı olarak Cronbach Alfa .84 olarak belirlenmiştir.

Kişisel Bilgi Formu (KBF): Araştırmanın bağımsız değişkenlerine ilişkin bilgiler araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile belirlenmiştir. KBF’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, romantik ilişki durumu ve sosyal ağ kullanım amaçlarına yönelik sorular bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler öğrencilerden ders öncesi araştırmacılar tarafından gerekli açıklamalar yapılarak ve elden dağıtılarak toplanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Veriler frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; pearson korelasyon analizi, basit doğrusal regresyon analizi, çoklu doğrusal regresyon analizi (backward modeli), iki yönlü ANOVA ve 3x3 MANOVA istatistiksel test teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına çarpıklık ve basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek karar verilmiştir (Büyüköztürk, 2008). Verilerin mahalnobis uzaklığı hesaplanarak çok değişkenli normal dağılımları da değerlendirilmiştir. Tablo 1’de EKÖ toplam puanı, ÇBASDÖ toplam puanı ve alt boyutlarına ilişkin normal dağılım durumlarına yönelik çarpıklık ve basıklık değerleri verilmiştir. Korelasyon ve regresyon analizlerinde değişkenler arası ilişkinin doğrusal olup olmadığına serpilme diyagramı incelenerek karar verilmiştir. MANOVA analizinde gruplar boyunca bağımlı değişkenlerin kovaryans matrislerinin eşit olduğu varsayımını test etmek için Box’s Testi kullanılmıştır. Aynı analizde bağımsız değişkenlerdeki gruplara göre bağımlı değişkenlerin ortalamalarındaki farklılığı test etmek için Pillai’s Trace Testi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin araştırma kapsamındaki güvenilirliğini belirlemek için de Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Tip 1 hata %5 olarak kabul edilmiştir.

Tablo 1: EKÖ toplam puanı, ÇBASDÖ toplam puanı ve alt boyutlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri

	Madde Sayısı	n	$\bar{x}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
EKÖ	15	188	3.66	.54	.231	-.204	2.33	4.93
ÇBASDÖ	12	188	5.40	1.03	-.103	-.937	2.75	7.00
ÇBASDÖ Aile	4	188	5.80	1.05	-.532	-.594	2.75	7.00
ÇBASDÖ Arkadaşlar	4	188	5.71	.94	-.633	.101	2.75	7.00
ÇBASDÖ Özel İnsan	4	188	4.68	1.86	-.423	-1.034	1.00	7.00

BULGULAR**Tablo 2:** Etkileşim kaygısı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik pearson korelasyon analizi

n=188	Algılanan Sosyal Destek	Aile	Arkadaşlar	Özel İnsan
Etkileşim Kaygısı	.322**	.448**	.369**	.097

**p<0.01 (2-tailed)

Tablo 2 incelendiğinden etkileşim kaygısı ile algılanan sosyal destek ve aile ve arkadaşlar alt boyutlarında pozitif yönlü ve zayıf ilişkiler görülürken algılanan sosyal destek özel insan alt boyutuyla anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna göre spor bilimleri öğrencilerinin etkileşim kaygıları arttıkça aile ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal desteğin de arttığı söylenebilmektedir.

Tablo 3: Etkileşim kaygısının algılanan sosyal desteğin alt boyutlarına göre yordanmasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Standart Hata B	β	T	P	Durbin-Watson
Sabit	2.334	.198		11.764	.000	.000
Aile	.230	.034	.448	6.834	.000	.000

R=.448; R²=.201; Düzeltilmiş R²=.196F_(1, 186)=46.707;

p=.000

Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde algılanan sosyal destek alt boyutlarından sadece aile alt boyutunun etkileşim kaygısının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Belirtilen değişken etkileşim kaygısındaki toplam varyansın yaklaşık %20'sini açıklamaktadır.

Tablo 4: Algılanan sosyal desteğin etkileşim kaygısına göre yordanmasına ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Standart Hata B	β	T	P	Durbin-Watson
Sabit	37.617	5.932		6.341	.000	1.023
Etkileşim Kaygısı	.494	.107	.322	4.635	.000	

R=.322; R²=.104; Düzeltilmiş R²=.099F_(1, 186)=21.480; p=.000

Tablo 4 incelendiğinde regresyon analizi sonuçlarına göre etkileşim kaygısı algılanan sosyal desteğin anlamlı bir yordayıcısıdır. Algılanan sosyal destekteki toplam varyansın yaklaşık %10'unu etkileşim kaygısı tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 5: Cinsiyet, ilişki durumu ve sosyal ağ kullanım amacı faktörlerine göre etkileşim kaygısındaki farklılıkları incelemeye yönelik iki yönlü ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	ηp^2
1.Cinsiyet	.020	1	.020	.069	.794	.000
2.İlişki Durumu	1.863	1	1.863	6.494	.012	.036
3.Sosyal Ağ Kullanım Amacı	3.329	3	1.110	3.868	.010	.063

1*2	.014	1	.014	.049	.826	.000
1*3	.204	3	.068	.238	.870	.004
2*3	.732	3	.244	.850	.468	.015
Hata	49.639	173	.287			
Toplam	2584.600	188				

Tablo 5'e göre öğrencilerin etkileşim kaygıları ilişki durumu ve sosyal ağ kullanım amacı temel etkilerine göre değerlendirildiğinde anlamlı farklılıklar gösterirken cinsiyetin temel etkisinin anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenmiştir. Buna göre ilişkisi olanların olmayanlara göre; sosyal ağları arkadaşlar ve aile ile görüşmek için kullananların oyun ve video izlemek için kullananlara göre daha yüksek etkileşim kaygısı yaşadığı söylenebilmektedir.

Öğrencilerin etkileşim kaygıları cinsiyet*ilişki durumu, cinsiyet*sosyal ağ kullanım amacı ve ilişki durumu* sosyal ağ kullanım amacı etkileşimlerine göre değerlendirildiğinde anlamlı bir fark göstermemiştir.

Tablo 6: Spor bilimleri öğrencilerinin cinsiyet, romantik ilişki durumu ve sosyal ağ kullanım amacına göre algılanan sosyal destek alt boyutlarındaki farklılıkları incelemeye yönelik 3x3 MANOVA Testi ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Bağımlı Değişken	KT	Sd	KO	F	P	η^2
1.Cinsiyet	Aile	5.656	1	5.656	5.736	.018	.032
	Arkadaşlar.	8.754	1	8.754	11.460	.001	.062
	Özel İnsan	2.336	1	2.336	1.287	.258	.007
2.İlişki	Aile	5.048	1	5.048	5.120	.025	.029
	Arkadaşlar.	3.124	1	3.124	4.090	.045	.023
	Özel İnsan	99.158	1	99.158	54.644	.000	.240
3.Sosyal Ağ	Aile	10.827	3	3.609	3.661	.014	.060
	Arkadaşlar.	15.120	3	5.040	6.598	.000	.103
	Özel İnsan	15.288	3	5.096	2.808	.041	.046
1*2	Aile	2.046	1	2.046	2.075	.152	.012
	Arkadaşlar.	3.266	1	3.266	4.275	.040	.024
	Özel İnsan	.010	1	.010	.006	.940	.000
1*3	Aile	4.678	3	1.559	1.581	.196	.027
	Arkadaşlar.	7.537	3	2.512	3.289	.022	.054
	Özel İnsan	4.750	3	1.583	.873	.457	.015
2*3	Aile	5.672	3	1.891	1.918	.129	.032
	Arkadaşlar.	6.985	3	2.328	3.048	.030	.050
	Özel İnsan	2.286	3	.762	.420	.739	.007
Hata	Aile	170.572	173	.986	.372	.690	.004
	Arkadaşlar.	132.153	173	.764	1.892	.154	.021
	Özel İnsan	313.931	173	1.815	3.915	.022	.043
Toplam	Aile	6535.563	188				
	Arkadaşlar.	6314.250	188				
	Özel İnsan	4777.688	188				

Analiz sonuçları (3x3 MANOVA) değerlendirildiğinde cinsiyet değişkeninin ($V=.092$; $F=5.770$; $p=.001$) temel etkisinin algılanan sosyal destek aile ve arkadaşlar alt boyutunda, ilişki durumu ($V=.245$; $F=18.481$; $p=.000$) ve sosyal ağ kullanım amacı ($V=.148$; $F=2.983$; $p=.002$) değişkenlerinin temel etkisinin her üç alt boyutta (aile, arkadaşlar, özel insan) anlamlı olduğu bulunmuştur. Hangi bağımsız değişkenin hangi bağımlı değişkende çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Buna göre aile ve arkadaş alt boyutlarında kadınların erkeklere göre; her üç alt boyutta ilişkisi olanların olmayanlara göre algıladığı sosyal

desteğin daha yüksek olduğu görülmektedir. Aile ve arkadaş alt boyutunda sosyal ağları arkadaş ve aileleriyle görüşmek için kullananların sosyal destek algılarının, yeni kişilerle tanışmak ve oyun/video için kullananlara göre daha yüksek; özel insan alt boyutunda ise sosyal ağları yeni kişilerle tanışmak için kullananların, arkadaş ve aile ile görüşmek, oyun/video oynamak ve durum güncellemesi yapmak için kullananlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Bağımsız değişkenlerin etkileri etkileşimli olarak incelendiğinde cinsiyet*ilişki durumu ($V=.028$; $F=1.657$; $p=.178$); cinsiyet*sosyal ağ kullanım amacı ($V=.078$; $F=1.538$; $p=.131$) ve ilişki durumu*sosyal ağ kullanım amacı ($V=.065$; $F=1.286$; $p=.241$) etkileşimlerinin anlamsız olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulgularına göre etkileşim kaygısı ile algılanan sosyal desteğin ilişkili olduğu, etkileşim kaygısı arttıkça algılanan sosyal desteğin de arttığı bulunmuştur. Ayrıca algılanan sosyal desteğin sadece aile alt boyutunun etkileşim kaygısını yordadığı ve etkileşim kaygısındaki değişimin %20'sini açıkladığı görülmektedir. Benzer şekilde etkileşim kaygısının algılanan sosyal destek üzerinde etkileri incelendiğinde ise etkileşim kaygısının algılanan sosyal desteği anlamlı olarak yordadığı ve değişimin %10'nunu açıkladığı belirlenmiştir. Literatürde etkileşim kaygısı ile algılanan sosyal destek arasında ilişki olmadığını söyleyen çalışmalar olsa da (Wonderlich Tierney ve Wander Wal, 2010) birçok çalışmada benzer olarak etkileşim kaygısı ile ASD'nin ilişkili olduğu fakat bu çalışmanın aksine ilişkinin negatif yönlü olduğu görülmektedir. Yani alan yazına göre etkileşim kaygısı arttıkça algılanan sosyal destek azalmaktadır (Baltacı ve Hamarta, 2013; Calvete, ve Connor-Smith, 2006; Calsyn, Winter and Burger, 2005). Sosyal destekle ilgili literatür incelendiğinde algılanmış ve alınan olmak üzere iki sosyal destek türünden bahsedilmektedir. Bu çalışma kapsamında da ele alınan algılanmış sosyal destek bireyin ihtiyaç duyduğundaki destek kaynaklarının varlığıdır. Bu bağlamda sosyal ortamda beklenen rolleri yerine getiremeyen ve sosyal aktiviteleri sınırlandırılan bireylerin yaşadığı etkileşim kaygısıyla birlikte yakın çevresinden beklediği sosyal destek ihtiyacının da arttığı söylenmektedir (Aras ve Tel, 2009). Üniversite süreci de öğrenciler için aile ortamından uzak olan, başka bireylerle ilişkilerin ve etkileşimin arttığı bununla birlikte kendileri için önemli olan kişilerden yardım alma ihtiyacının da arttığı bir dönem olarak değerlendirilmektedir (Aydın, Kahraman ve Hiçdurmaz, 2017). Calvete, ve Connor-Smith (2006) üniversite öğrencilerinin yüz yüze kaldığı sosyal stresin şiddeti arttıkça algılanan sosyal desteğin oynadığı rolün de arttığını belirtmişlerdir. Bu nedenlerle çalışma grubunun artan etkileşim kaygısı ile algıladıkları sosyal desteklerinin de arttığı düşünülmektedir.

Çalışmada cinsiyet faktörüne göre etkileşim kaygısında anlamlı bir fark bulunmazken algılanan sosyal destek aile ve arkadaşlar alt boyutlarında kadınların sosyal destek algıları erkeklere göre daha yüksek olarak belirlenmiştir. Çocuklar ve gençler üzerinde yapılan çalışmalarda kızların arkadaşları kaynaklı ulaşılabilir (algılanan) sosyal desteği erkeklere göre daha yüksek algıladıkları ya da destek almaya daha fazla eğilimli oldukları ancak aile boyutunda cinsiyetin bir fark yaratmadığı görülmektedir (Sıyez, 2008; Leeves ve Banerjee, 2014). Farklı çalışmalar incelendiğinde kadınların erkeklerle karşılaştırıldığında ailesi ve arkadaşlarından daha fazla sosyal destek aldıkları ya da

genel olarak sosyal destek algılarının daha yüksek olduğunu belirten araştırmalara da rastlanmaktadır (Duru, 2007; Vaidya, 2014). Etkileşim kaygısıyla ilgili olarak, alan yazında çeşitli bulgularla karşılaşılmaktadır. Bazı çalışmalarda erkeklerin etkileşim ya da sosyal kaygısı kadınlara göre daha yüksek bulunurken (Sübaşı, 2007), bazı çalışmalarda kadınların erkekler göre daha yüksek (Blasi ve ark., 2015; Chen ve Huo, 2012; Leeves ve Banerjee, 2014) bulunmuştur. Bazı çalışmalarda ise bu çalışmadaki gibi cinsiyetler arası bir fark görülmemiştir (Peng, Lam ve Jin; 2011; Chen ve Huo, 2012). Örneğin; Soytürk (2011)'ün gençler üzerinde yaptığı çalışmada kızların ve erkeklerin benzer sosyal sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu farklı bulguların çeşitli kültür ve sosyal yapıdan gelen gruplardaki kadın ve erkeklerin sosyalleşirken farklı davranışlarının desteklenip desteklenmediğiyle ilgili olabileceği belirtilmektedir (Chen ve Huo, 2012). Ayrıca bireyler yetişirken büyüme sürecinde maruz kaldıkları ebeveynlik stillerinin benzer olmasının etkileşim kaygılarında da benzerlik yaratabileceği söylenmektedir (Peng, Lam ve Jin; 2011). Ancak bu durumun Türk kültüründe yapılmış bu çalışmanın bulgusunu yeterince açıklayamadığı etkileşim kaygısını ve/veya sosyal kaygıyı etkileyebilecek farklı değişkenlerle birlikte yapılacak çalışmalarla bu bulguların daha etkili bir şekilde açıklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada romantik ilişkisi olanların hem etkileşim kaygıları hem de algılanan sosyal destekleri her üç alt boyutta da olmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Gordon, Heimberg, Montesi ve Fauber (2012)'in üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada örneklemin genelinde romantik ilişkide yaşanan deneyimlerin sosyal etkileşimle ilgili kaygıyı azalttığını belirtmişlerdir. Ancak bununla birlikte öğrencilerin romantik ilişkinin sosyal kaygı üzerindeki negatif ve pozitif etkilerinden ilişkisi olmayanlara göre daha fazla etkilendiklerini de ortaya koymuşlardır. Partnerinin hoşlanmadığı bir kişi ile sosyal etkileşime girme gibi durumların kaygıyı da beraberinde getirebileceğini belirtmişlerdir. Türk toplumunda da sosyal ilişkilerde çiftlerin birbirine müdahale ettiği ve partnerini kontrol altında tutmaya çalıştığı sıklıkla gözlemlenmektedir. Greca ve Harrison (2005) da etkileşim kaygısının romantik ilişkinin niteliğiyle ilgili olduğunu ve ilişkideki negatif deneyimlerin kaygıyı arttıracaklarını belirtmişlerdir. Şahin Baltacı, İşleyen ve Özdemir (2012)'in çalışmalarında romantik ilişkisi olanların etkileşim kaygısının düşük, sosyal destek algılarının ise bu çalışmayla paralel olarak yüksek olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın örneklem grubundaki ilişkisi olan öğrencilerin yukarıdaki nedenlerden dolayı etkileşim kaygısı yaşadıkları ancak farklı sosyal ortamlarda eksik olan sosyal destek algılarını ilişkideki arkadaşlarıyla tamamladıkları düşünülmektedir. Çünkü literatürde özellikle üniversite öğrencileri için sağlıklı romantik ilişkilerin ergenlik döneminden itibaren önemli bir sosyal destek kaynağı olduğu belirtilmektedir (Connolly ve Konarski, 1994; Şahin Baltacı, İşleyen, Özdemir, 2012). Ayrıca özellikle genç erkeklerin partnerini kaybetme kaygısı ve kıskançlık nedeniyle birçok şeyi ilişki içinde olduğu arkadaşıyla yapmaları gerektiğine yönelik bir inanç geliştirdikleri görülmektedir (Gizir, 2013).

Sosyal ağları arkadaşlar ve aile ile görüşmek için kullananların oyun ve video izlemek için kullananlara göre daha yüksek etkileşim kaygısı yaşadığı görülmüştür. Şahin Baltacı, İşleyen ve Özdemir (2012) de araştırmalarında internetteki sosyal ağları arkadaşlarıyla görüşmek için kullananların bu amaçla kullanmayanlara göre daha yüksek etkileşim kaygıları olduğunu belirtmişlerdir. Yüz yüze sosyal etkileşimin kaygıyı da beraberinde getirebildiği üzerinde durmuşlardır. Çuhadar (2012) üniversite

ortamının öğrencilerin önceki sosyal çevreleri dışında yeni bir çevre ile sosyal etkileşimi başlattığını ve bazı öğrencilerin yeni ortamda iletişim ve etkileşimlerinde zorluk çekebileceklerini belirtmiştir. Bu nedenle öğrencilerin interneti yalnızlığın üstesinden gelebilecekleri ve daha iyi sosyal etkileşim içinde olabilecekleri bir araç olarak görebildiklerini ifade etmiştir. Honnekeri, Goel, Umate, Shah, ve Sousa (2017) yaptıkları çalışmada benzer olarak sosyal etkileşim kaygısı yaşayan öğrencilerin sosyal ağlarda daha fazla vakit geçirdiğini bulmuşlardır. Onlara göre sosyal ağlar aracılığıyla sağlanan iletişim, sosyal etkileşim kaygısının terleme, ses titremesi, yüz ifadeleri gibi fizyolojik belirtilerini saklamaktadır. Bireylere seviyelerine uygun iletişime geçme, iletişim ortamını isteğe göre düzenleme ve istemediği sohbetleri bir tıkla sonlandırma imkânı vermektedir.

Sosyal ağ kullanım amacına göre sosyal ağları arkadaş ve aile ile görüşmek için kullananların algıladıkları sosyal desteğin yeni kişilerle tanışmak ve oyun/video oynamak için kullananlara daha yüksek olduğu görülmektedir. Rains ve Tsetsi (2017) de internetin diğerleriyle bağlantı kurmak için kullanılmasının algılanan sosyal destekteki eksikliğin tamamlanması için önemli bir mekanizma olarak ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Ayrıca gerçek yaşamdaki sosyal ilişkilerinde gereksinim duydukları sevgiyi bulamayan gençlerin internet aracılığıyla diğer kişilerle kurdukları online sosyal ilişkileri önemli bir öz değer kaynağı olarak kullandıkları, sosyal destek eksikliğini gidermek için internet ortamına yöneldikleri görülmüştür (Mazzoni, Baiocco, Cannata ve Dimas, 2016; Yu ve ark., 2017). Şahin Baltacı, İşleyen ve Özdemir (2012)'in çalışmalarında da internetteki sosyal ağları arkadaşlarıyla görüşmek için kullanan üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal desteğin bu amaçla kullanmayanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak; Algılanan sosyal desteğin etkileşim kaygısını etkilediği ancak değişimin küçük bir kısmının sosyal destek ile açıklanabildiği; benzer olarak sosyal ortamlardaki etkileşim kaygısı arttıkça aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin de arttığı söylenebilmektedir. Bununla birlikte sosyal ağların kullanımı ve kullanım nedenleri ile romantik bir ilişkinin varlığı da öğrencilerde etkileşim kaygısında ve algılanan sosyal destekte farklılıklara neden olan önemli değişkenler olarak görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Alden LE, Phillips N (1990): An interpersonal analysis of social anxiety and depression. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 499-513
2. Aras A, Tel H (2009): Kronik obstrüktif akciğer hastalığı olan hastalarda algılanan sosyal destek ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi. *Türk Toraks Dergisi*, 10(2),63-68
3. Aydın A, Kahraman N, Hiçdurmaz D (2017): Hemşirelik öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve psikolojik iyi olma düzeylerinin belirlenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1),40-47
4. Baltacı Ö, Hamarta E (2013): Üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı, sosyal destek ve problem çözme yaklaşımları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(167),226-240
5. Blasi MD, Cavani P, Pavia L, Badio RL, Grutta SL, Schimmenti A (2015): The relationship between self-image and social anxiety in adolescence. *Child and Adolescent Mental Health*, 20(2),74-80
6. Boyd DM, Ellison NB (2007): Social network sites: Definition, history and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
7. Calsyn RJ, Winter JP, Burger GK (2005): The relationship between social anxiety and social support in adolescents: A test of competing causal models. *Adolescence*, 40(157),103-113

8. Calvete E, Connor-Smith JK (2006): Perceived social support, coping, and symptoms of distress in american and spanish students. *Anxiety, Stress, and Coping*, 19(1),47-65
9. Ceyhan E, Ceyhan AA, Gürcan A (2007): Problemlı internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1),387-416
10. Clara IP, Cox BJ, Enns MW, Murray LT, Torgrudc LJ (2003): Confirmatory factor analysis of the multidimensional scale of perceived social support in clinically distressed and student samples. *Journal of Personality Assessment*, 81(3),265-270
11. Chen Y, Huo Y (2012): Comparison of social anxieties among han, tibetian, and muslim university students in china. *Social Behavior and Personality*, 40(10),1667-1678
12. Connolly JA, Konarski R (1994): Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research on Adolescence*, 4, 385-403.
13. Coşkun H (2009): Etkileşim kaygısı ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(23), 41-49
14. Çakmak A, Elibol F, Çalışandemir F, Özkubat S (2016): Analyzing relationships between the level of internet addiction and the life satisfaction of university students. *Educational Research International*, 5(3),1-9
15. Çeçen AR (2008): Öğrencilerin cinsiyetlerine ve anababa tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3),415-431
16. Çuhadar C (2012): Exploration of problematic internet use and social interaction anxiety among Turkish pre-service teachers. *Computers & Education* 59,173-181
17. Duru E (2007): Re-examination of the psychometric characteristics of the multidimensional scale of perceived social support among Turkish university students. *Social Behavior and Personality*, 35(4),443-452
18. Eker D, Arkar H, Yıldız H (2001): Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1),17-25
19. Erözkan A (2009): The relationship between attachment styles and social anxiety: An investigation with Turkish university students. *Social Behavior and Personality*, 37(6),835-844
20. Erözkan A (2011): Sosyal kaygının kaygı duyarlılığı, benlik saygısı ve kişilerarası duyarlık açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1),338-347
21. Ford GG, Procidano ME (1990): The relationship of self-actualization to social support, life stress, and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 18(1),41-51
22. Gizir CA (2013): An investigation of the relationship beliefs of the university students regarding gender and dating status. *Education and Science*, 38(170),372-383
23. Gordon EA, Heimberg RG, Montesi JL, Fauber RL (2012): Romantic relationships: Do socially anxious individuals benefit? *Cognitive Behaviour Therapy*, 41(2),140-151
24. Greca AML, Harrison HM (2005): Adolescent peer relations, friendships, and romantic relationships: Do they predict social anxiety and depression? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 34(1),49-61
25. Holt MK, Espelage DL (2005): Social support as a moderator between dating violence victimization and depression/anxiety among African American and Caucasian adolescents. *School Psychology Review*, 34,309-328.
26. Honnekeri BS, Goel A, Umate M, Shah N, Sousa AD (2017): Social anxiety and internet socialization in Indian undergraduate students: An exploratory study. *Asian Journal of Psychiatry*, 27:115-120
27. Karataş Z (2012): Ergenlerin algılanan sosyal destek ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19),257-271
28. Leeves S, Banerjee R (2014): Childhood social anxiety and social support seeking: Distinctive links with perceived support from teachers. *European Journal of Psychology of Education*, 29,43-62
29. Mazzoni E, Baiocco L, Cannata D, Dimas I (2016): Is internet the cherry on top or a crutch? Offline social support as moderator of the outcomes of online social support on problematic internet use. *Computers in Human Behavior*, 56,369-374
30. Ökdem Ş, Yardımcı F (2010): Üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 11,228-234
31. Purdon C, Antony M, Monteiro S, Swinson RP (2001): Social anxiety in college students. *Journal of Anxiety Disorders*, 15,203-215
32. Rains SA, Tsetsi E (2017): Social support and digital inequality: Does internet use magnify or mitigate traditional inequities in support availability? *Communication Monographs*, 84(1), 54-74

33. Sarason IG (1988): Anxiety, self-preoccupation and attention. anxiety, stress & coping. An International Journal, 1(1),3-7. <http://dx.doi.org/10.1080/10615808808248215>
34. Sivrikaya HA, Kaya M, Özmütlu İ (2013): Investigating the relationship between university students' perceived social support from family and friends and problem solving skills. Niğde University Journal of Physical Education and Sport Sciences, 7(1),28-33
35. Peng ZW, Lam LT, Jin J (2011): Factors associated with social interaction anxiety among chinese adolescents. East Asian Arch Psychiatry, 21,135-141
36. Polman R, Borkoles E, Nicholls AR (2010): Type D personality, stress, and symptoms of burnout: The influence of avoidance coping and social support. British Journal of Health Psychology, 15,681-696
37. Schlenker BR Leary MR (1982): Social anxiety and self-presentation: A conceptualization and model. Psychological Bulletin, 92(3),641-669
38. Sıyez DM (2008): Adolescent self-esteem, problem behaviors, and perceived social support in Turkey. Social Behavior And Personality, 36(7),973-984
39. Soyçük M (2011): Ders dışı etkinlik olarak takım sporu yapan ve spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin davranış örüntülerinin karşılaştırılması. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Öğretmenliği A.B.D., Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi A.B., Yayımlanmış Doktora Tezi
40. Spielberger CD (1966): Anxiety and behavior. Academic Press: New York and London, USA p:9
41. Sübaşı G (2003): Etkileşim kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(19),35-40
42. Sübaşı G (2007): Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygıyı yordayıcı bazı değişkenler. Eğitim ve Bilim, 32(144),3-15
43. Şahin Baltacı H, İşleyen F, Özdemir S (2012): Eğitim fakültesi öğrencilerinin romantik ilişki durumları ve sosyal ağ kullanımlarına göre etkileşim kaygısı ve sosyal destek algılarının incelenmesi. Mersin üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi, 8(2),25-36
44. Vaidya A (2014): Happiness Correlates of personality among college students. International Journal of Innovative Research and Development, 3(3),328-334
45. Wonderlich-Tierney AL, Vander Wal JS (2010): The effect of social support and coping on the relationship between social anxiety and eating disorders. Eating Behaviors, 11,85-91
46. Yıldırım İ (1998): Akademik başarı düzeyleri farklı olan lise öğrencilerinin sosyal destek düzeyleri. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(9),33-38.
47. Yılmaz E, Yılmaz E, Karaca F (2008): Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. Genel Tıp Dergisi, 18(2),71-79
48. Yu Q, Zhang L, Wu S, Guo Y, Jin S ve Sun, Y (2017): The influence of juvenile preference for online social interaction on problematic internet use: The moderating effect of sibling condition and the moderated moderating effect of age cohort. Computers in Human Behavior, 68,345-351
49. Zhou X, Zhu H, Zhang B, Cai T (2013): Perceived social support as moderator of perfectionism, depression, and anxiety in college students. Social Behavior and Personality, 41(7),1141-1152